

[0468] BALSKEPPE EN DERBY HEARRENDE TERMEN

Op s. 100 fan *50 jier SSFS Bernlef* (Grins 1975) skriuwt Evert van der Meer: 'Yn 1971 dûkt it wurd "balskopen" op yn de Harpe fan Bernlef; ik bin by steat en easkje it kopijrjocht op fan dit geve neologisme, mar hielendal wis kin men nea wêze.' Dy lêste slach om 'e earmtakke is alhiel toplak, hwant it wurd stiet yn alle gefallen op s. 18 fan it yn 1968 printe *Frisisk-Dansk ordbog* fan V.T. Jørgensen en ûnderskreaune, mar ek al hat de lêstneamde it wurd moai konsekwint brûkt, ek yn syn Bernleftiid, ek hy kin gjin rjochten jilde litte op 'e fynst, dy't in gâns eigener term is as it praktysk allinnich mar skreaune *fuotbalje*, dat it wierskynlik fanwegen de gearfal mei *fuort* wol nea rêdde sil. It wurd *balskopen* is mei wissichheit in 35 jier âld, hwant ik hearde it to Grou fan myn freon en buorjunge Gerben Jans Hallema (Poppenwier 1922 – deasketten¹ - to Grou op 4.2.1945). Dat wie sels gjin balskopper - dat hiene boerefeinten doe, ek sneins, net oan tiid - mar soksoarte wurden kamen him sûnder erch út de mûle, in "biwegingsman" wie er ek alhiel net. As jonges brûkten wy it Ingelsk-Hollânske [fudbalə] en *balskopen* hat my doe grif fuort in goede forfanger talike.

It stiet my sa foar dat wy in 40-45 jier² tobek mear Ingelsk kleurde termen brûkten as nou yn swang binne. Sa wie it stêfêst *afsijd* of *ofsijd* foar 'bûtenspul', *out* foar 'út' of bûten", *korne* (net *korner*!) foar hoekskop, *pinált* of *pennellpendel* foar 'strafskop'. By it systeem fral sa't it doe spile waard, hearden ek oantsjuttingen foar spilers dy't wy doe fansels net bigrepen mar iverich brûkten lykas *haef* Ing. 'half-back-', *bek* Ing. 'back', en fansels *kiper* Ing. 'keeper', dy't yn 'e *goal* of - en dat wie grif wer in spontane foarming *kyp* stie. Fierders hiene wy it oer in *spil*, *midfoar*, *rjochtsbinnen* en *-bûten* en *lofts*-, né *linksbinnen* en *-bûten*. In hurde traep wie in *knoe(r)t*, mei [uə], of in *poeijer*, en in bal fierstento lang by jin hâlde of yn it wylde wei sjitte wie *pyngeljen* of *pingeljen*. Yn Waling Dykstra syn wurdboek stiet al in lemma *hake*, in skriklik hollanisme, dat wy brûkten foar hwat hjoed falt ûnder *tekkeljen* Ing. 'tackle', mar perfoarst forbean wie, ek as men de bal spile of spylje woe. *Rouse* waard doe ek al dien en *huffe* allyksa, mar it waard hurd oanpakt.

Súdhorn

Teake Hoekema

1. In *stormgetij! Leven en verzet in Idaarderadeel tijdens de bezettingsjaren 1940-1945* (S.pl., s.j.) s. 172 ff.

Teake Hoekema. BALSKEPPE EN DêRBY HEARRENDE TERMEN 2 [1 yn UW 24 130]

To forbetterjen

yn *UW 24* s.130 r.1 f.û. oanfolje mei: Folle mear as nou brûkten wy doe it
wurd *mets* Ing. 'match' foar '(offysjele) wedstriid'.